

การพัฒนารูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้
ทางวิชาชีพในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับครูเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
โรงเรียนบ้านคูเมือง(อ่อนนุเคราะห์)

Development of a Participatory Management Model based on Professional
Learning Community (PLC) Concepts to Promote Extracurricular
Activities for Teachers to Enhance Student Quality at
Bankumueang (Onanukhro) School

ธีระ ฐิติวรรณ^{1*}

Teera Tusriwan¹

(วันที่รับบทความ: 2 กุมภาพันธ์ 2569 วันที่แก้ไขบทความ: 12 มีนาคม 2569 วันที่ตอบรับ: 21 มีนาคม 2569)

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับครูเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านคูเมือง(อ่อนนุเคราะห์) 2) พัฒนารูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับครูเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านคูเมือง(อ่อนนุเคราะห์) และ 3) ทดลองใช้และประเมินผลรูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับครูเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านคูเมือง(อ่อนนุเคราะห์) ที่พัฒนาขึ้น กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในระยะเวลาการศึกษาข้อมูลพื้นฐานประกอบด้วยครู 20 คนและนักเรียน 395 คน ของโรงเรียนบ้านคูเมือง(อ่อนนุเคราะห์) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน แบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ และแบบประเมินผลการจัดกิจกรรม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิเคราะห์เนื้อหาและการทดสอบค่าที (t-test) สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่สัมพันธ์กัน ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันและปัญหา พบความจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนาระบบบริหารงานแบบมีส่วนร่วมและด้านการจัดการเรียนรู้กิจกรรมเสริมหลักสูตรของโรงเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.11$) โดยครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจน้อยและต้องการใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่เน้นการสะท้อนคิดจากการปฏิบัติจริง 2. การพัฒนารูปแบบการบริหาร ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการ 2) แนวคิด 3) วัตถุประสงค์ 4) กระบวนการบริหาร (ร่วมวางแผน ตัดสินใจ ปฏิบัติ ประเมินผล และรับประโยชน์) 5) การประเมินผล และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จ ซึ่งผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D.=0.13) 3. ผลการทดลองใช้และประเมินผล รูปแบบที่พัฒนาขึ้นช่วยให้ครูมีความสามารถในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรผ่าน “ห้องเรียนสาธิตและห้องเรียนกิ่งอาชีพ” สูงขึ้น ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และความพึง

¹ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคูเมือง(อ่อนนุเคราะห์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4

¹ Director of Bankumueang (Onanukhro) School, Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 4

*Corresponding author e-mail: teeposd@gmail.com Tel. 0831262964

พอใจของนักเรียนหลังใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนใช้อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ นักเรียนเกิดทักษะชีวิตและมีแนวทางการศึกษาต่อตามศักยภาพรายบุคคลอย่างชัดเจน

คำสำคัญ: การบริหารแบบมีส่วนร่วม; ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ; กิจกรรมเสริมหลักสูตร;
คุณภาพผู้เรียน

ABSTRACT

This research aimed to: 1. study the current state and problems of school management using the Professional Learning Community (PLC) concept to promote extra-curricular activities for teachers at Ban Khu Muang (On Anukroh) School 2. develop a participatory management model using the Professional Learning Community (PLC) concept to promote extra-curricular activities for teachers at Ban Khu Muang (On Anukroh) School and 3. implement and evaluate the developed model using the Professional Learning Community (PLC) concept to promote extra-curricular activities for teachers at Ban Khu Muang (On Anukroh) School The target group for baseline study consisted of 20 teachers and 395 students from Ban Khu Muang (On Anukroh) School. The Research instruments included a current status questionnaire, a semi-structured interview form, a model suitability evaluation form, and an activity evaluation form. Data were analyzed using Mean ($\bar{X}$), Standard Deviation (S.D.), content analysis, and dependent samples t-test. The research findings were as follows : 1. Regarding the current status and problems, an urgent need was found to develop the participatory management system and extracurricular learning management, which were overall at a low level ($\bar{X} = 2.11$). Teachers had limited participation in decision-making and expressed a need for a PLC approach that emphasizes reflection based on actual practice. 2. The developed management model consists of six components: 1) Principles, 2) Concepts, 3) Objectives, 4) Management Process (comprising collaborative planning, decision-making, implementation, evaluation, and benefit-sharing), 5) Evaluation, and 6) Success Conditions. The overall suitability of the model, as evaluated by experts, was at a high level ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.13) 3. The results of the implementation and evaluation indicated that the developed model enhanced teachers' abilities in organizing extracurricular activities through "Demonstration and Semi-Professional Classrooms." Consequently, students' academic achievement, desirable characteristics, and satisfaction levels after the implementation were significantly higher than before at a statistically significant level. Students developed clear life skills and individual educational pathways according to their potential

Keywords: Participatory Management; Professional Learning Community (PLC);
Extracurricular Activities; Student Quality

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545) กำหนดให้มีการปฏิรูปการบริหารและการจัดการศึกษาไว้ในหมวด 5 และการจัดการศึกษาไว้ในมาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารการจัดการศึกษาไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542) เพื่อให้เกิดการบริหารแบบมีส่วนร่วมและเกิดประสิทธิผลของโรงเรียน ส่งเสริมให้ผู้บริหารและครูในโรงเรียนได้ทำงานร่วมกัน จนก่อให้เกิดความสำเร็จ ประกอบกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ได้กำหนดขึ้นเพื่อเป็นการวางกรอบ เป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศ โดยมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ ซึ่งสอดคล้องและเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 โดยมีวิสัยทัศน์คือ ให้คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่าง เป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 มีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา 4 ประการ คือ 1) เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ 2) เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดีมีคุณลักษณะ ทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับบทบาทของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและยุทธศาสตร์ชาติ 3) เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคีและร่วมมือผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 4) เพื่อนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางและความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง และได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา เพื่อเป็นเครื่องชี้ทางพัฒนาการศึกษาของประเทศให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้น การพัฒนาคุณภาพการศึกษาต้องเริ่มจากการวางระบบบริหารจัดการการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

ผู้มาเป็นหน้าที่หนึ่งในหลาย ๆ หน้าที่ของผู้บริหาร ซึ่งผู้มาเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งต่อความสำเร็จขององค์กร ทั้งนี้เพราะผู้นำมีภาระหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรงที่จะต้องวางแผน สั่งการ ควบคุม และควบคุมให้บุคลากรขององค์กรปฏิบัติงานต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายโดยสามารถชักจูงหรือชักนำบุคคลอื่นให้ปฏิบัติงานได้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะเดียวกันผู้นำในองค์กรอาจไม่ใช่ผู้บริหารที่มีหน้าที่บริหารตามกฎหมายก็เป็นได้ ผู้นำกับผู้บริหารจึงแตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้บริหารเป็นตำแหน่งที่กำหนดขึ้นในองค์กร มีอำนาจโดยตำแหน่งและได้รับความคาดหวังในหน้าที่เฉพาะเจาะจง จะมุ่งเน้นที่การควบคุม การตัดสินใจ ในขณะที่ผู้นำจะไม่ได้รับมอบอำนาจทางสายงานแต่มีอำนาจโดยวิธีอื่น มีบทบาทที่กว้างกว่าบทบาทผู้บริหารและบ่อยครั้งที่ไม่ได้มีส่วนในองค์กรอย่างมีรูปแบบ ดังนั้นผู้นำและผู้บริหารจึงมีความแตกต่างกัน ซึ่งอาจจะเป็นคนเดียวกันหรือ คนละคนกันก็ได้ (พิชญาภา ยืนยาว, 2562)

สำหรับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมนั้น การนำแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนผ่านการจัดการเรียนการสอนถือว่ามีความสัมพันธ์และสอดคล้องกับการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน เนื่องจากชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นกระบวนการรวมกลุ่มของครู ผู้บริหาร และนักการศึกษา หรือบุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนมีการปฏิสัมพันธ์แบบร่วมแรง ร่วมใจ ร่วมคิด และร่วมกันปฏิบัติ มีความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร มีเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ค่านิยม ร่วมกัน ในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน เกิดการปรับปรุงการสอนของครู พัฒนาศักยภาพครูผู้สอน สู่การพัฒนา

ผู้เรียน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน สะท้อนผล การช่วยเหลือ สนับสนุน ส่งเสริมซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่อง (กันต์ธร หิรัญลักษณ์, 2564) มีความสำคัญต่อการปฏิรูป การเรียนรู้ เป็นกระบวนการที่ได้พัฒนาขึ้นเพื่อพัฒนาครู ที่เกิดจากความต้องการจำเป็นของครูและบุคลากรในสถานศึกษา ที่จะร่วมมือกันพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยมีเป้าหมายพัฒนาสมรรถนะด้านการเรียนรู้ และทักษะต่าง ๆ ที่สำคัญและจำเป็นสำหรับการเรียนรู้ให้กับนักเรียนด้วยกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ช่วยเหลือเกื้อกูล การทำงานเป็นทีม และการมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและครู เพื่อให้นักเรียนได้รับประโยชน์สูงสุด (สมชาย อุสุวรรณ์และคณะ, 2566)

การเรียนการสอนตามแนวทางการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทำให้ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ที่มีอยู่ไม่จำกัดมาบูรณาการเชิงสร้างสรรค์และพัฒนานวัตกรรม ซึ่งปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ในระดับมัธยมศึกษาเมื่อเทียบการเปลี่ยนแปลงยังมีความห่างไกลอยู่มาก เช่น การจัดการเรียนรู้ของครูที่สอนให้นักเรียนคิดเองหรือทำเองค่อนข้างน้อย ส่วนใหญ่ยังคงเป็นการสอนแบบการให้ทำโจทย์แบบเดิม ๆ ความท้าทายสำหรับครูผู้สอนในยุคนี้คือ การให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (ธนา ฤตธีวรรณ, 2562) เนื่องจากผู้เรียน Gen Z เป็นเจนเนอเรชันที่เติบโตมากับเทคโนโลยี รักอิสระ ชอบความท้าทาย ต้องการการยอมรับจากเพื่อนและสังคมทั้งออนไลน์และออฟไลน์ การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน Gen Z ที่เชื่อมโยงเทคโนโลยีและจิตวิทยาเชิงบวกเข้าไว้ด้วยกันเพื่อท้าทายให้ผู้เรียน Gen Z ได้พัฒนาพฤติกรรมที่ดีอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และตัวผู้เรียนเอง (มนตรี พรผล, 2566) ซึ่งหลังเกิดโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลให้เกิดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (ผลสัมฤทธิ์ต่ำ) ปัญหาเด็กเรียนหลุดออกนอกระบบการศึกษาและเสี่ยงหลุดออกนอกระบบ จากปัญหาความเหลื่อมล้ำบางส่วน (สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ) มีสาเหตุหลัก 3 ประการ คือ ปัญหาครอบครัว ปัญหาการปรับตัวและนักเรียนต้องออกไปเพื่อหาเลี้ยงครอบครัว จากผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ในภาพรวมที่ลดลงต่อเนื่อง ประกอบกับปัญหานักเรียนหลุดออกนอกระบบการศึกษาและเสี่ยงหลุดออกนอกระบบด้วยสาเหตุหลัก 3 ประการดังกล่าว และความคิดเห็นที่แตกต่างกันภายในองค์กรและภาคีเครือข่ายทำให้การบริหารจัดการด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะการบริหารวิชาการเป็นหัวใจสำคัญที่จะพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ขาดการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ ประกอบกับปัญหาที่โรงเรียนขยายโอกาสและโรงเรียนมัธยมศึกษาพบมาตลอดคือ “ทุกเทอมมีเด็กกลุ่มหนึ่งติด 0 ร. มส.เป็นจำนวนมาก เนื่องมาจากส่งงานไม่ครบหรือมีเวลาเรียนไม่พอ นี่คือปัจจัยเริ่มต้นที่จะลุกลามต่อเนื่องไปถึงการหลุดจากระบบการศึกษา ข้อมูลนี้บอกอะไรบ้าง มันกำลังบอกให้เราย้อนกลับไปดู “เหตุ” ที่นำไปสู่ “ผล” ว่ามีเด็กจำนวนหนึ่งซึ่งเขาอาจ “ไม่พร้อม” หรือ “เหมาะสม” กับวิธีการเรียนรู้และประเมินผลในรูปแบบเดิมแบบเดียวที่เคยทำกันมาตลอด” นอกจากนี้ “ใจความสำคัญคือเด็กทุกคนที่เสี่ยงหลุดหรือหลุดไปแล้ว วิถีชีวิตของเขาจะพลัดไปในอีกเส้นทางหนึ่ง บ้างไปทำงานหารายได้บ้าง ติดตามผู้ปกครองไปอยู่ที่อื่นบ้าง มีการระเต็มเวลาจนกลับมาเรียนเหมือนเดิมไม่ได้แล้ว เราจึงเริ่มคิดว่าแม้จะตามเด็กจนพบ แต่ถ้าจะพาเขากลับมาในขณะที่องค์ประกอบทุกอย่างไม่มีอะไรเปลี่ยน เชื่อเถอะว่า สุดท้ายผลลัพธ์ก็จะพาเราไปที่ตอนจบแบบเดิม ซึ่งคาดเดาได้เลยว่าเด็กจะหลุดซ้ำ ดังนั้นโรงเรียนต้องเปลี่ยน” (สุทิสา สุธาบุรณ์, 2567)

ด้วยปัญหาดังกล่าวผู้วิจัย ในฐานะผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคูเมือง (อ่อนนุชเคราะห์) จึงร่วมกับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาหาแนวทางส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อให้เด็กนักเรียนได้เรียนรู้ตามศักยภาพ ทั้งด้านวิชาการ ดนตรี นาฏศิลป์ กีฬา ศิลปะ ให้นักเรียนเป็นคนที่มีคุณค่าในตนเองผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย จัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนรู้จักการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างเป็นระบบ การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับครูเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านคูเมือง (อ่อนนุเคราะห์) เพื่อเป็นการพัฒนาบุคลากรให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนผลการทำงานร่วมกันในการส่งเสริมผู้เรียนให้มีคุณภาพตรงตามศักยภาพของแต่ละบุคคล เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม ส่งผลให้มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนมีความจำเป็นต่อการแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ ผ่านห้องเรียนรูปแบบพิเศษเรียกว่า “ห้องเรียนสาธิตและห้องเรียนกึ่งอาชีพ (สร้างโอกาส)” เพื่อส่งเสริมทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้เมื่อนักเรียนสำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (การศึกษาภาคบังคับ) โดยมีเป้าหมายการจัดการศึกษาเพื่อให้นักเรียนมีทางเลือก 3 ทางเมื่อสำเร็จการศึกษภาคบังคับ ได้แก่ ทางเลือกสาย “วิชาการ” คือการศึกษาต่อระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ทางเลือกสาย “วิชาชีพ” คือการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และทางเลือกสาย “วิชาชีพ” คือการประกอบอาชีพจากความรู้ที่ได้รับจากโรงเรียน กลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำจะสามารถสร้างนักเรียนให้มีทักษะอาชีพมีคุณลักษณะตามที่สถานประกอบการต้องการเป็นผู้ประกอบการได้ในอนาคต ดังนั้นกระบวนการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมเป็นแนวทางที่เน้นการเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายในองค์กรเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการบริหาร ตั้งแต่การมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมในการประเมินผล และการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การบริหารรูปแบบนี้จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กร เสริมสร้างความร่วมมือและส่งเสริมความเป็นเจ้าของร่วมกันของสมาชิกในองค์กรนำไปสู่ความสำเร็จและความยั่งยืนขององค์กรในระยะยาว สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้และพัฒนาภาวะผู้นำของบุคลากร ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเมื่อสำเร็จการศึกษภาคบังคับสามารถเลือกแนวทางในอนาคต ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาต่อสายสามัญ สายอาชีพหรือการประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสม ซึ่งชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เป็นแนวคิดที่มีความเชื่อว่าการทำงานแบบร่วมมือรวมพลังของครูจะนำไปสู่การพัฒนาวัฒนธรรมพัฒนาผู้เรียนและพัฒนาวิชาชีพสมาชิกจะมีเป้าหมายร่วมกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพได้สร้างบรรยากาศความผูกพันแบบพึ่งพาอาศัยกันระหว่างสมาชิก ทั้งยังสร้างวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีมอีกด้วย (ธีรวัฒน์ ศรีบุรมย์ และกนิษฐ์ ศรีเคลือบ, 2566) การพัฒนารูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับครูเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนบ้านคูเมือง(อ่อนนุเคราะห์) บริหารจัดการภายใต้การมีส่วนร่วมของครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง นักเรียนและภาคีเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ อาทิ วิทยาลัยการอาชีพวารินชำราบ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี เครือข่ายสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) วิทยากรท้องถิ่น ตลอดจนกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ตำบลคูเมือง และปราชญ์ชาวบ้าน โดยชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นแนวคิดสำคัญในการพัฒนาการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยในฐานะของผู้บริหารสถานศึกษาได้นำมาใช้ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันของครู บุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้เห็นความสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งได้สังเคราะห์รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของนักวิชาการศึกษาหลายท่านสรุปว่า กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมวางแผน 2) การมีส่วนร่วมตัดสินใจ 3) การมีส่วนร่วมปฏิบัติงาน 4) การมีส่วนร่วมประเมินผล 5) การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ โดยผู้วิจัยได้นำมาใช้เป็นส่วนสำคัญในการบริหารงานโรงเรียนบ้านคูเมือง(อ่อนนุเคราะห์) ในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของครูเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนบ้านคูเมือง(อ่อนนุเคราะห์)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับครูเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านคูเมือง(อ่อนนุเคราะห์)
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับครูเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านคูเมือง(อ่อนนุเคราะห์)
3. เพื่อนำรูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับครูเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านคูเมือง (อ่อนนุเคราะห์) ไปทดลองใช้

ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 13 ท่าน เพื่อประเมินและรับรองรูปแบบการบริหาร
 - กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย รวมทั้งสิ้น 435 คน ประกอบด้วย
ครูผู้สอน จำนวน 20 คน (ผู้นำรูปแบบและจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร)
นักเรียน จำนวน 395 คน (ผู้รับการพัฒนาผ่านกิจกรรมเสริมหลักสูตร)
ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนได้เสีย จำนวน 20 คน (ครู 5 คน ผู้ปกครอง 5 คน คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้นำชุมชน 5 คน และผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็น ผู้อำนวยการสถานศึกษา 2 คน ครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ 2 คนและศึกษานิเทศก์ไม่น้อยกว่าชำนาญการพิเศษ 1 คน)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยกำหนดเนื้อหาตามระยะการวิจัย 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับครูเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านคูเมือง(อ่อนนุเคราะห์)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและปัญหา/แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมที่ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับครูเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านคูเมือง (อ่อนนุเคราะห์)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นได้ของร่าง

รูปแบบ

ระยะที่ 3 การทดลองและประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับครูเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านคูเมือง(อ่อนนุเคราะห์)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินทักษะ/ความสามารถของครู แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์และแบบประเมินความพึงพอใจ

ขอบเขตด้านตัวแปร

- ตัวแปรต้น ได้แก่ รูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับครูเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านคูเมือง(อ่อนอนุเคราะห์)
- ตัวแปรตาม ได้แก่ 1. ความสามารถของครูในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร 2. คุณภาพผู้เรียน ประกอบด้วย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, คุณลักษณะอันพึงประสงค์) 3. ความพึงพอใจของผู้ปกครอง ผู้เรียนและครูต่อการใช้รูปแบบ

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา ปีการศึกษา 2567

ขั้นตอนและวิธีการสร้างเครื่องมือ

ขั้นที่ 1 การวางแผนและยกร่าง โดยวิเคราะห์แนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วมและชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โดยการค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กำหนดมาตรฐานค่า (Rating Scale) เป็น 5 ระดับ (มากที่สุด - น้อยที่สุด)สำหรับแบบสอบถาม

ขั้นที่ 2 ตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นตรวจสอบหาค่า IOC ข้อคำถามที่มีค่า IOC ≥ 0.5 ถือว่าใช้ได้ หากต่ำกว่าต้องปรับปรุงหรือตัดออก

เครื่องมือวัดความสามารถของครู ได้แก่ แบบประเมินการปฏิบัติงานหรือแบบสังเกตการจัดกิจกรรม (การวางแผนกิจกรรม, การใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ(PLC) ในการแก้ปัญหา, การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรและการวัดผล

เครื่องมือวัดคุณภาพผู้เรียน ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน(สร้างแบบทดสอบตามจุดประสงค์ของกิจกรรมเสริมหลักสูตรนั้นๆ) คุณลักษณะอันพึงประสงค์(สร้างโดยประเมินตามเกณฑ์ของกระทรวงศึกษาธิการ)

เครื่องมือวัดความพึงพอใจ ได้แก่ แบบสอบถามความพึงพอใจผู้ปกครอง ผู้เรียนและครู

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับครูเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านคูเมือง(อ่อนอนุเคราะห์)

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ(PLC) ในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับครูเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านคูเมือง(อ่อนอนุเคราะห์) พบว่า มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ด้าน คือ 1) การมีส่วนร่วมวางแผน 2) การมีส่วนร่วมตัดสินใจ 3)การมีส่วนร่วมปฏิบัติงาน 4)การมีส่วนร่วมประเมินผล และ 5) การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ โดยเน้นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายทางการศึกษาและวิทยาการท้องถิ่น ทั้งนี้ สภาพปัจจุบันด้านการบริหารงานก่อนการพัฒนาอยู่ในระดับ **น้อย** ($\bar{X}$ =2.45, S.D.=0.67) และภายหลังการดำเนินงานส่งเสริมผ่านแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ พบว่าสภาพการดำเนินงานสูงขึ้นอยู่ในระดับ **มากที่สุด** ($\bar{X}$ =4.75, S.D.=0.43) โดยเฉพาะด้านการประเมินผลและการตัดสินใจร่วมกัน

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับครูเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านคูเมือง(อ่อนอนุเคราะห์)

รูปแบบการบริหารงานที่พัฒนาขึ้นมี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1)หลักการ 2)แนวคิดทฤษฎี 3) วัตถุประสงค์ 4)กระบวนการ 5)การประเมินผล และ6) เงื่อนไขความสำเร็จ ซึ่งผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า รูปแบบมีความเหมาะสมเชิงโครงสร้างในภาพรวมอยู่ในระดับ **มาก** ($\bar{X}$ =4.34, S.D.=0.13)

ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับครูเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านคูเมือง(อ่อนนุเคราะห์) โดยการประเมินความสอดคล้องของรูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับครูเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านคูเมือง(อ่อนนุเคราะห์) โดยนำมาใช้ทดลองกับครู 20 คนและนักเรียนโรงเรียนบ้านคูเมือง(อ่อนนุเคราะห์) สรุปผลได้ดังนี้

3.1 ทักษะการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของครู : ครูมีทักษะการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรหลังใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบอย่างชัดเจน โดยเพิ่มขึ้นจากระดับ **น้อย** ($\bar{X} = 2.45$, S.D.=0.09) เป็นระดับ **มาก** ($\bar{X} = 3.78$, S.D.=0.07)

3.2 คุณภาพผู้เรียน

ผลเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ผ่านกิจกรรมเสริมหลักสูตร “ห้องเรียนสาธิตและห้องเรียนกึ่งอาชีพ” สำหรับครูเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านคูเมือง (อ่อนนุเคราะห์) จำนวน 15 กิจกรรม โดยให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการใช้รูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโดยวิธีการสถิติ t-test พบว่า

3.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน : นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเข้าร่วมกิจกรรม ($\bar{X} = 23.56$) สูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม ($\bar{X} = 13.55$) มีการพัฒนาเพิ่มขึ้นเฉลี่ยที่ 10.01 คะแนน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังตาราง

ตาราง เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนผ่านกิจกรรมเสริมหลักสูตร “ห้องเรียนสาธิตและห้องเรียนกึ่งอาชีพ” สำหรับครูเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านคูเมือง(อ่อนนุเคราะห์) (n=395)

ที่	ห้องเรียนสาธิตและห้องเรียนกึ่งอาชีพ	จำนวนนักเรียน (n)	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อน-หลัง		S.D. ก่อน	S.D. หลัง	t
			ก่อนเรียน $\bar{X}$	หลังเรียน $\bar{X}$			
1	หนูน้อยมหัศจรรย์(อ.1-อ.3)	52	14.48	24.40	2.60	2.67	20.46
2	สนุกอ่านขำฉาญเขียน	34	13.35	23.23	1.53	3.39	16.01
3	หนูน้อยช่างเจรจา	28	13.35	23.25	1.89	3.08	16.66
4	เลขหรรษาภาษาพาเพลิน	25	13.04	22.96	1.54	2.54	17.19
5	Thai Top	21	13.00	23.09	1.41	2.96	17.89
6	Math Party	15	13.00	22.4	1.46	2.64	11.61
7	วิทย์คิดสร้างสรรค์	30	13.7	23.5	2.07	3.33	15.24
8	Gen Wit	19	13.21	22.73	1.39	2.92	13.03
9	Super Eng	40	14.00	24.4	2.12	3.44	18.34
10	Crossword	14	13.35	23.35	1.39	3.38	13.1
11	ทักษะกีฬาพาสุนัข	20	13.25	23.5	1.40	3.23	12.54

ที่	ห้องเรียนสาธิตและห้องเรียน กึ่งอาชีพ	จำนวน นักเรียน (n)	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อน-หลัง		S.D. ก่อน	S.D. หลัง	t
			ก่อนเรียน $\bar{X}$	หลังเรียน $\bar{X}$			
12	ปยุตติเกษตรอินทรีย์สร้างอาชีพ	25	13.04	22.8	1.48	2.81	13.65
13	Tech Groove & Board game club	20	13.55	23.7	2.06	3.43	12.11
14	นาฏดนตรีโซว์	32	13.59	24.34	1.99	2.73	17.37
15	สร้างสรรค์ปั้นร่าง	20	13.55	23.4	1.46	3.13	11.22

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2.2 ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์หลังการเข้าร่วมกิจกรรมสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมในทุกห้องเรียนกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยก่อนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับน้อย แต่ภายหลังการจัดกิจกรรมพบว่าผู้เรียนมีการพัฒนาพฤติกรรมขึ้นอย่างเด่นชัด โดยมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์ร้อยละตั้งแต่ 84.52 ถึง 93.75 ซึ่งอยู่ในระดับดีมาก สะท้อนให้เห็นว่ารูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางอาชีพในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับครู ไม่เพียงพัฒนาด้านความรู้แต่สามารถสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้พัฒนาขึ้น (พิจารณาจากค่า S.D. ที่ลดลง)

3.2.3 ด้านความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร จากการศึกษาความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้เรียน ผู้ปกครองและครูผู้สอนต่อการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร “ห้องเรียนสาธิตและห้องเรียนกึ่งอาชีพ” โรงเรียนบ้านคูเมือง(อ่อนนุเคราะห์) พบว่า

1) ความพึงพอใจของผู้เรียน (n=395) ภาพรวมความพึงพอใจเพิ่มขึ้นจากระดับ ปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.50) เป็นระดับ มากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.58, S.D.= 0.61)

2) ความพึงพอใจของผู้ปกครอง (n=199) ภาพรวมความพึงพอใจเพิ่มขึ้นจากระดับ มาก ($\bar{X}$ = 4.44) เป็นระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.67, S.D. = 0.49)

3) ความพึงพอใจของครูผู้สอน (n=20) ภาพรวมความพึงพอใจเพิ่มขึ้นจากระดับ มาก ($\bar{X}$ = 3.70) เป็นระดับ มากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.80, S.D. = 0.51)

ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมผ่านกิจกรรม “ห้องเรียนสาธิตและห้องเรียนกึ่งอาชีพ” ได้รับความพึงพอใจจากการตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม โดยเฉพาะด้านการลงมือปฏิบัติจริง และการมีส่วนร่วมในการออกแบบการเรียนรู้ ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

อย่างไรก็ตามจากการศึกษานำร่องผู้วิจัย พบว่า ขั้นตอนเตรียมการก่อนการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการประชุมปฏิบัติการด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ควรปรับเพิ่มเวลาฝึกการออกแบบกิจกรรม การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การวิพากษ์แผนการจัดการเรียนรู้ และการใช้สื่อเทคโนโลยี ICT ในการจัดการเรียนการสอน และขั้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาชีพ พบว่าการเยี่ยมชั้นเรียนครูยังขาดการเชื่อมโยงในการนำผลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและสภาพการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับครูเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียน

บ้านคูเมือง (ออนอนุเคราะห์) ข้อมูลพื้นฐานและสภาพการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) พบว่า โรงเรียนบ้านคูเมือง (ออนอนุเคราะห์) มีความตระหนักและให้ความสำคัญต่อการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ได้แก่ การร่วมวางแผน การร่วมตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติงาน การร่วมประเมินผล และการร่วมรับผลประโยชน์ โดยมุ่งเน้นการทำงานเป็นทีมของผู้บริหาร ครู และภาคีเครือข่ายทางการศึกษา ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าสถานศึกษามีโครงสร้างและวัฒนธรรมการทำงานที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมที่ระบุว่า การเปิดโอกาสให้บุคลากรในองค์กรมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหาร จะช่วยเสริมสร้างความเป็นเจ้าของ (ownership) ความรับผิดชอบร่วม และความมุ่งมั่นในการพัฒนางาน ส่งผลให้องค์กรสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน (พิชญาภา ยืนยาว, 2562) ทั้งนี้ การบริหารแบบมีส่วนร่วมยังช่วยลดช่องว่างในการสื่อสารภายในองค์กร และสร้างความไว้วางใจระหว่างผู้บริหารกับครูผู้สอน เมื่อพิจารณาในมิติของการนำแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมาใช้ พบว่า โรงเรียนมีการจัดกระบวนการ PLC อย่างต่อเนื่อง โดยเน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ และการร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดในหนังสือของ (DuFour & Eaker, 2009) ที่เสนอว่า PLC เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของครูและผู้บริหารบนพื้นฐานของเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ผ่านการเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง นอกจากนี้ ผลการศึกษายังสะท้อนให้เห็นว่า สภาพปัญหาที่สำคัญของสถานศึกษา ได้แก่ ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน และความเสี่ยงของการหลุดออกนอกระบบการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับบริบทการศึกษาหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) การนำกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่หลากหลายมาใช้ จึงเป็นกลไกสำคัญในการตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่า การบูรณาการการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมกับแนวคิด PLC ช่วยส่งเสริมให้ครูพัฒนาศักยภาพด้านการออกแบบกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่สอดคล้องกับความสนใจและศักยภาพของผู้เรียน อันนำไปสู่การพัฒนาทักษะชีวิต คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และแนวทางการเรียนรู้ที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sergiovanni (1994) และ สุวิมล ว่องวานิช (2560) ที่ระบุว่า PLC เป็นฐานสำคัญในการพัฒนาวิชาชีพครูและยกระดับคุณภาพผู้เรียนอย่างยั่งยืน แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนบ้านคูเมือง (ออนอนุเคราะห์) มีสภาพการบริหารงานที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมควบคู่กับแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนารูปแบบการบริหารและการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในขั้นตอนต่อไปของการวิจัย

2. ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับครูเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านคูเมือง (ออนอนุเคราะห์) พบว่า รูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบสำคัญ และผลการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ประเด็นนี้สามารถอธิบายได้ว่า เป็นเพราะรูปแบบดังกล่าวถูกออกแบบบนพื้นฐานการมีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบ ทั้งการร่วมวางแผน ตัดสินใจ ปฏิบัติ ประเมินผล และรับประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ศิริเกศ เพ็ชรขำ (2565) ที่ระบุว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษา เนื่องจากเปิดโอกาสให้บุคลากรได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และร่วมกันแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ การนำแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) มาเป็นฐานในการขับเคลื่อนกิจกรรมเสริมหลักสูตร ช่วยให้ครูเกิดการเรียนรู้ร่วมกันผ่านกระบวนการสะท้อนคิด สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชาย อุ

สุวรรณ และคณะ (2566) ที่พบว่าการใช้ PLC เป็นเครื่องมือในการพัฒนาการบริหารจัดการเรียนรู้ ช่วยให้ครูสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนและสร้างนวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความสมบูรณ์และตอบโจทย์บริบทของโรงเรียนบ้านคูเมือง(อ่อนนุเคราะห์) ในการแก้ปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้และสร้างทางเลือกทางการศึกษา 3 สายได้อย่างชัดเจน

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับครูเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านคูเมือง(อ่อนนุเคราะห์) โดยการประเมินความสอดคล้องของรูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับครูเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านคูเมือง(อ่อนนุเคราะห์) โดยนำมาใช้ทดลองกับครูและนักเรียนโรงเรียนบ้านคูเมือง(อ่อนนุเคราะห์) จากการทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) พบว่า ครูมีความสามารถในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรผ่าน “ห้องเรียนสาธิตและห้องเรียนกึ่งอาชีพ” สูงขึ้น และส่งผลให้คุณภาพผู้เรียนทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และความพึงพอใจหลังใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนใช้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ประเด็นนี้สามารถอภิปรายได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่เปิดโอกาสให้ครูได้ร่วมวางแผนและลงมือปฏิบัติจริงภายใต้กระบวนการ PLC ช่วยลดช่องว่างระหว่างการบริหารและการจัดการเรียนรู้ ทำให้ครูเกิดความมั่นใจและพัฒนาทักษะการสอนที่ตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง สอดคล้องกับแนวคิดของ พิชญาภา ยืนยาว (2562) ที่ระบุว่า ภาวะผู้นำทางการบริหารที่มีประสิทธิภาพต้องส่งเสริมให้ครูเกิดการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่านักเรียนเกิดทักษะชีวิตและมีแนวทางการศึกษาต่อที่ชัดเจนตามศักยภาพรายบุคคล ซึ่งเป็นผลจากการสร้างทางเลือก 3 สาย (วิชาการ วิชาชีพ และวิชาชีพ) สอดคล้องกับงานวิจัยของ มนตรี พรผล (2566) ที่พบว่า การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทสังคมและศักยภาพของผู้เรียน จะช่วยส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์และเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงได้ รูปแบบการบริหารนี้จึงถือเป็นกลไกสำคัญในการแก้ปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) และช่วยดึงดูดให้นักเรียนคงอยู่ในระบบการศึกษาอย่างมีเป้าหมาย จากการนำรูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพไปทดลองใช้กับครูและนักเรียนโรงเรียนบ้านคูเมือง(อ่อนนุเคราะห์) ผลการวิจัยในสะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ การพัฒนาสมรรถนะของครู ผลการทดลองชี้ให้เห็นว่า ครูมีความสามารถในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรผ่าน “ห้องเรียนสาธิตและห้องเรียนกึ่งอาชีพ” สูงขึ้นอย่างชัดเจน ประเด็นนี้อภิปรายได้ว่า เป็นผลจากการบริหารงานที่เน้นการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การร่วมวางแผนไปจนถึงการร่วมรับประโยชน์ ทำให้ครูเกิดความรู้สึกรับผิดชอบและมีความกระตือรือร้นในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านกระบวนการ PLC เพื่อแก้ปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ สมชาย อุสุวรรณ์ และคณะ (2566) ที่ระบุว่า PLC เป็นกระบวนการที่ช่วยพัฒนาสมรรถนะครูผ่านการทำงานเป็นทีมและการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุด การยกระดับคุณภาพผู้เรียน ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์หลังการใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนใช้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ครูสามารถปรับกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการระหว่างบุคคลตามศักยภาพของนักเรียน Gen Z ที่รักอิสระและชอบความท้าทาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ มนตรี พรผล (2566) ที่เน้นย้ำว่าการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของทั้งผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง เพื่อสร้างพฤติกรรมที่ดีอย่างต่อเนื่อง สำหรับความพึงพอใจและแนวทางการศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับสูง และสามารถกำหนดแนวทางการศึกษาต่อตามศักยภาพรายบุคคลได้

ชัดเจนขึ้นผ่านทางเลือก 3 สาย ได้แก่ สายวิชาการ วิชาช่าง และวิชาชีพ สิ่งนี้แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการบริหารที่พัฒนาขึ้นสามารถตอบโจทย์ความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศตาม แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ที่มุ่งหวังให้คนไทยมีสมรรถนะในการทำงานและดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขในศตวรรษที่ 21 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับข้อเสนอของ พิชญาภา ยืนยาว (2562) ที่ว่าผู้นำต้องมีหน้าที่ชี้แนะและสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรปฏิบัติงานจนประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย

ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมควบคู่กับแนวคิด PLC เป็นกลไกสำคัญที่ช่วยลดช่องว่างในการสื่อสารและเสริมสร้างความรู้สึกร่วมกันเป็นเจ้าของให้แก่บุคลากร โดยรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดจากการรับรองโดยผู้ทรงคุณวุฒิ เนื่องจากครอบคลุมองค์ประกอบการร่วมวางแผนจนถึงการรับผลประโยชน์ร่วมกัน เมื่อนำไปทดลองใช้พบว่าสามารถยกระดับสมรรถนะครูในการจัดกิจกรรม “ห้องเรียนสาธิตและห้องเรียนกึ่งอาชีพ” และส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และความพึงพอใจสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อีกทั้งยังช่วยแก้ปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้และสร้างทางเลือกทางการศึกษา 3 สายที่ชัดเจนตามศักยภาพรายบุคคล สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติในการพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21 อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ควรนำองค์ประกอบ 5 ขั้นตอนของการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม วางแผน ตัดสินใจ ปฏิบัติงาน ประเมินผล และรับผลประโยชน์ มาใช้เป็นกรอบในการทำงานอย่างเป็นระบบเพื่อสร้างความโปร่งใสและความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกันในองค์กร
2. ควรส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มของครูทั้งภายในกลุ่มสาระเดียวกันและข้ามกลุ่มสาระเพื่อแลกเปลี่ยนเทคนิคการสอนใหม่ ๆ โดยเฉพาะการใช้สื่อเทคโนโลยี ICT
3. ควรเน้นการออกแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน บริบทของชุมชนเป็นสำคัญ เช่น ห้องเรียนกึ่งอาชีพ ช่างยนต์ เป็นต้น
4. ควรทำความร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญภายนอก เช่น วิทยาลัยการอาชีพ หรือวิทยากรท้องถิ่น เพื่อเข้ามาช่วยเติมเต็มทักษะเฉพาะด้านที่ครูในโรงเรียนอาจไม่เชี่ยวชาญ เพื่อเพิ่มคุณภาพผู้เรียนให้รอบด้าน
5. ควรนำเทคนิคการสะท้อนคิด และการสังเกตพฤติกรรมการสอนผ่านวิดีโอ (VDO) มาใช้ เพื่อให้ครูเห็นภาพจริงของปัญหาในชั้นเรียนและมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาทันทีหลังจบการสอน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำรูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมนี้ไปทดลองใช้กับโรงเรียนขนาดอื่น หรือบริบททางสังคมที่แตกต่างกัน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องและประสิทธิภาพของรูปแบบในวงกว้าง
2. ควรมีการวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับรูปแบบการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อสนับสนุนกระบวนการ PLC ให้มีความสะดวกและรวดเร็วขึ้น
3. ควรมีการศึกษาติดตามผลเพื่อดูความยั่งยืนของทักษะครูและความคงทนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังจากนำรูปแบบนี้ไปใช้เป็นระยะเวลา 1 – 2 ปีการศึกษา
4. ควรศึกษาและพัฒนากรอบแนวทาง ในการนำผลจากการเยี่ยมชั้นเรียนมาเชื่อมโยงกับการวางแผนการจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไปให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่ คือ การบูรณาการ “การบริหารแบบมีส่วนร่วม 5 ขั้นตอน” เข้ากับ “ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)” เพื่อขับเคลื่อน “กิจกรรมเสริมหลักสูตรเชิงสมรรถนะ” โดยเปลี่ยนบทบาทผู้บริหารจากผู้สั่งการเป็น “ผู้อำนวยการอำนวยความสะดวก” ที่ใช้คำถามกระตุ้นและเปลี่ยนครูจากผู้สอนโดดเดี่ยวเป็น “ทีมปฏิบัติการร่วมกับภาคีเครือข่าย” (เช่นวิทยาลัยการอาชีพและปราชญ์ชาวบ้าน) จุดเน้นสำคัญ คือการใช้ Solution Focus และการสะท้อนคิดผ่านสื่อวิดีโอทันทีหลังสอน ซึ่งพิสูจน์แล้วว่าช่วยยกระดับทั้งทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูจากระดับ “น้อย” สู่ระดับ “มาก” และส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะอาชีพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนี้

ส่วนนำ (Input)	กระบวนการขับเคลื่อน(Process)	ผลลัพธ์ (Output/Outcome)
ภาคีเครือข่ายเชิงรุก - ครูวิทยาลัยการอาชีพ - วิทยากรท้องถิ่น - ผู้เชี่ยวชาญ/ผู้บริหาร	วงจรการมีส่วนร่วม(5 Ps) - Plan (ร่วมวางแผน/ใช้ICT) - Participate (ร่วมตัดสินใจ) - Practice (ปฏิบัติ/VDO Coaching) - Perform (ประเมินผลสะท้อนคิด) - Profit (รับผลประโยชน์ร่วมกัน)	ครู (Professional) - มีทักษะการออกแบบการเรียนรู้สูงขึ้น - ลดความโดดเดี่ยวในการทำงาน ผู้เรียน (Quality Learners) - ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น - มีทักษะชีวิตและทักษะวิชาชีพ

เงื่อนไขความสำเร็จ (Success Factors)

1. การสนับสนุนด้านเวลาในการฝึกออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้
2. การเชื่อมโยงผลการเยี่ยมชั้นเรียนไปสู่การวางแผนครั้งถัดไปอย่างเป็นระบบ

เอกสารอ้างอิง

- กันต์ธร หิรัญลักษณ์. (2564). ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธนา ฤทธิวรรณ. (2562). การพัฒนารูปแบบการชี้แนะเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูระดับมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธีรวัฒน์ ศรีบุรมย์ และ กนิษฐ์ ศรีเคลือบ. (2566). การพัฒนาเครื่องมือวัดทักษะการทำงานเป็นทีมของครูในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ. วารสารการวัดผลการศึกษา สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา, 40(108), 65.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. (14 สิงหาคม 2542). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก.
- พิชญาภา ยืนยาว. (2562). ภาวะผู้นำทางการบริหารการศึกษาและสถานศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- มนตรี พรผล. (2566). รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน Gen Z ตามบริบทสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลง. วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย, 5(40), 1219-1234.

- ศิริเกศ เพ็ชรขำ. (2565). การบริหารแบบมีส่วนร่วมส่งผลต่องานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- สมชาย อุสุวรรณ์ และคณะ. (2566). การพัฒนาการบริหารจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ. วารสารร่วมพฤษภูมิ มหวิทยาลัยเกริก, 41(3), 156.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579. พรักหวานกราฟฟิค.
- สุทิสสา สุธาบูรณ์. (2567). โรงเรียนต้องเปลี่ยน เพื่อไม่ให้เด็กหลุดช้า. กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.). <https://www.eef.or.th>.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2560). การวิจัยประเมินผลการเรียนรู้. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- DuFour, R., & Eaker, R. (2009). *Professional learning communities at work: Best practices for enhancing student achievement*. Solution Tree Press.
- Prenger, R., Poortman, C. L., & Handelzalts, A. (2017). Factors influencing teachers' professional development in networked professional learning communities. *Teaching and Teacher Education*, 68, 77-90.
- Sergiovanni, T. J. (1994). *Building community in schools*. Jossey-Bass.